

IV. évfolyam | 18. szám | 2022. 05. 05–11.

690 Ft | Éves előfizetőknek: 438 Ft
3,77 EUR | 14,08 RON | 350 DIN

mandiner

Lánczi
András

**SOKKOT
KAPOTT A
BALLIBERÁLIS
ÉRTELMISÉG**

*A Széchenyi-díjas filozófus
a választásról,
a politikai kreativitásról
és az egyetemek jövőjéről*

Árnyaltabb gondolkodás szükséges Ukrajnáról

DEMKÓ ATTILA

AZ MCC GEOPOLITIKA
MŰHELYÉNEK VEZETŐJE

A hazugságokat senki ne tegye magáévá.

Magyarországon és talán a nyugati világban is rég látott módon szét van szakadva a társadalom. Végek vannak: a másként gondolkodó sokszor gyorsan „megvett ember”, „hasznos idióta” vagy simán „ostoba”, „gonosz” lesz. Ez alapvetően a progresszív–konzervatív harcban jelenik meg globálisan és Magyarországon is. De az utóbbi időben itthon, elsősorban Ukrajna kapcsán, a jobboldalinak nevezhető táboron belül is szakadékok nyíltak.

Egy nagy lélegzetre van szükség, és először annak elfogadására, hogy mennyire keveset tudunk valójában. Mert keveset tudunk. Az ugyan biztos, hogy a Nyugaton és a „nyugatos” körökben megszokott narratíva a jó és rossz ukrainai küzdelméről karikatúra. Nem, szó sincs arról, hogy csillogó szemű demokraták harcolnának orosz „orkokkal”. Mély megosztottság van az ukrainai társadalmon belül is, csak az „orospártiak” (az orosz nyelvűkhöz és kultúrájukhoz ragaszkodók többmilliónyian lehetnek) most nagyon csendben vannak. Akit ugyanis kollaboránsnak bélyegeznek, kíméletre nem számíthat.

De vajon a „puccsista, szélsőjobboldali kijevi bábkormány”, a „több ezer oroszot mészároltak le ukrán nácik” narratíva helytállóbb? A 2014 és 2022 közötti nyolc évben tényleg ennyire egyszerű volt a képlet? Nem lehet, hogy az igazság sokkal bonyolultabb? Hogy vannak jogos sérelmei az ukrán népnek, mint ahogy 2014 után sok sérelmük van az ukrainai kisebbségeknek is? Vagy hogy az oroszokat tényleg rosszul kezelte, lenézte és még gazdaságilag is sok pofonnal büntette a Nyugat 1991 óta? Ezernyi árnyalat van ebben a háborúban, nem lehet rövid szavakkal lerendezni ekkora, ráadásul jórészt lezáratlan és egyes esetekben a dolgok jellegéből adódóan nehezen megismerhető témákat.

Mégis ezt tesszük. Ez részben érthető. A nyugatos gondolkodás hibáival most nem foglalkoznék, nézzük meg inkább a másik narratívát. Igen, van okunk rá, hogy dühösek legyünk. Nem egyszerű túllépni azon, hogyan állt hozzá Ukrajna a magyar

közösséghez, a magyar történelemhez és érzékenységhez 2014 után. Persze az orosz agresszió, a sok ezer halott mellett egy külső megfigyelőnek jelentéktelennek tűnik az egész. De akkor is nehéz átlépni a sok száz incidensen, emberek életének tönkretételén, a korlátozó törvényeken, ráadásul az elmúlt száz éven is. Bizony a magyar élet, kultúra szép lassú eltörlését látjuk szomszédaink részéről. Ebbe a sorba 2014 után sajnos beállt a korábban példamutatóan jó törvényi körülményeket kialakító Ukrajna is. A háború kitörése óta pedig egy szót sem hallottunk Kijev részéről, hogyan változtatna a magyar kisebbség helyzetén – csak azt, hogy mit követel, és azt is nem túl bölcsen megfogalmazva, ami tovább árnyékolja sokak reakcióját.

De nagyon fontos legalább a konkrétumokban megállapodni. Tizennégyezer vagy „csak” három-négyezer orosz meggyilkolásáról ne beszéljünk. Az tényszerűen nem igaz, ezek a számok a katonai, illetve polgári áldozatokra utalnak – olyanokra is, akik ukrán golyótól, és olyanokra is, akik orosz golyótól haltak meg. A 2014–15 utáni időszakra pedig különösen nem igaz a népiirtás vádja. 2014 szörnyű év volt, az oroszokat és más kisebbségeket nemcsak kemény fenyegetések érték, hanem egy súlyos mészárlás is volt Odesszában. Meg sok kisebb. De az erőszak ezután csökkent, 2021-ben kifejezetten alacsony szintre.

Vlagyimir Putyin orosz elnök fő érvét a háborúra ne ismételjük meg. Ennek a toposznak ki kell kerülnie a magyar jobboldali nyilvánosságból. Sokan őszintén elhiszik, de attól még nem igaz. A jobboldali értelmiségnek, sajtónak, politikának nagyon meg kell fontolnia most minden szót. Vékony az az ösvény, amelyen járnunk kell, és a tét hatalmas. Úgy kell kimaradni ebből a háborúból, hogy minél kisebb mértékben sérüljenek fontos kapcsolatrendszereink. Az agresszió elítélésén és a humanitárius segítségen túl más nem kell adni, az orosz részről ügyesen elültetett narratívákat nem szabad magunkévá tenni. Saját érdekünkben. |■|